

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти

ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА
методичні рекомендації для здобувачів освіти
за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Технології)»

підготовки здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (за
спеціалізаціями)

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Слов'янськ-Дніпро – 2025 р.

УДК 378.147.091.33-027.22:62/.64(072)

B52

Виробнича (педагогічна) практична підготовка : метод. рекомендації для здобувачів денної форми навчання за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Технології)» підготовки здобувачів спеціальності 014 Середня освіта (за спеціалізаціями) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / ДВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т" ; уклад.: М. Бутиріна, З. Крайня, М. Пшеничний. Слов'янськ ; Дніпро, 2025. 45 с.

Розробники:

Марина БУТИРІНА – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Зоя КРАЙНЯ – заступник директора з навчально-виховної роботи Слов'янської ЗОШ I-III ступенів №12, Слов'янської міської ради, м. Слов'янськ.

Максим Пшеничний – кандидат педагогічних наук, в.о. доцента кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Володимир БОНДАРЕНКО – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Олексій БІЛЕЦЬКИЙ – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Розглянуто та рекомендовано до друку на засіданні кафедри теорії і практики технологічної і професійної освіти
Протокол № 14 від 25.06.2025р.

Розглянуто та рекомендовано до друку Вченою радою ДВНЗ «ДДПУ»

Протокол № 10 від 30.06.2025р.

© Авторський колектив, 2025

© ДДПУ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧОЇ (ПЕДАГОГІЧНОЇ) ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ.....	5
2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ	10
3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ	18
4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ	24
5. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ.....	28
6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ	34
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	37
ДОДАТКИ	37

ВСТУП

Виробнича (педагогічна) практична підготовка є складовою частиною освітньо-професійної програми «Середня освіта (Технології)» і виступає важливим етапом у підготовці здобувачів вищої освіти за спеціальністю 014 «Середня освіта (Технології)». Вона спрямована на формування професійних компетентностей, поглиблення теоретичних знань, а також оволодіння практичними вміннями й навичками, необхідними для майбутньої професійної діяльності.

Виробнича (педагогічна) практична підготовка здійснюється на четвертому курсі у сьомому та восьмому семестрах після опанування дисциплін психолого-педагогічного циклу, зокрема педагогіки та психології, а також фахових дисциплін. Загальна тривалість практики становить 12 тижнів, що відповідає 18 кредитам ЄКТС (540 годинам).

Організація виробничої (педагогічної) практичної підготовки відбувається відповідно до Положення про практичну підготовку (практику) здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів у ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/normativ/024.pdf>

Методичні рекомендації охоплюють загальні положення щодо організації та проходження практики, визначають зміст індивідуальних завдань, встановлюють вимоги до оформлення звітної документації, а також включають критерії оцінювання результатів діяльності здобувачів. Це сприяє успішному виконанню програми практики та забезпечує підготовку до подальшої професійної діяльності у сфері загальної середньої освіти, зокрема на рівні базової середньої освіти.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

У системі підготовки здобувача вищої освіти практична підготовка складовою освітнього процесу, що забезпечує безперервність та послідовність формування вмінь і навичок та професійне становлення майбутніх педагогів для реалізації принципу єдності теоретичної і практичної підготовки на всіх етапах навчання та загально-педагогічної, психологічної та спеціальної підготовки.

Метою практичної підготовки є оволодіння здобувачем сучасними практичними методами та формами організації діяльності в галузі загальної середньої освіти, формування на ґрунті одержаних у процесі навчання теоретичних знань, професійних умінь та практичних навичок для прийняття самостійних рішень під час провадження освітньої діяльності в закладах загальної середньої освіти, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Мета виробничої (педагогічної) практичної підготовки полягає у закріпленні одержаних здобувачами теоретичних знань з основних професійно-орієнтованих дисциплін за ОПП «Середня освіта (Технології)», набутті організаційних та практичних навичок, розширенні професійного кругозору здобувачів, розвитку навчальної, виховної, науково-дослідної, раціоналізаторської та винахідницької діяльності майбутніх педагогів.

Основними завданнями практичної підготовки здобувачів є:

- ознайомлення з особливостями організації та здійснення освітнього процесу в 5–9 класах закладів загальної середньої освіти в умовах НУШ;
- набуття здобувачами практичного досвіду з організації та здійснення навчальної, виховної, розвивальної, методичної та організаційно-технологічної роботи з технологічної освітньої галузі.

– закріплення знань і вмінь здобувачів освіти з психології, педагогіки, спеціальних дисциплін і методики навчання технологій в процесі практичної діяльності у якості вчителя технологій;

– залучення здобувачів до творчої педагогічної діяльності на наукових засадах у галузі технологічної освіти;

– формування у здобувачів мотивації до педагогічної діяльності у якості вчителя технологій.

Проходження здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виробничої (педагогічної) практичної підготовки сприяє формуванню **компетентностей**, визначених ОПП «Середня освіта (Технології)» для забезпечення формування здатності розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в середній освіті, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. А саме:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі

знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.

СК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

СК3. Здатність здійснювати *ІК* - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу *на рівні базової середньої освіти*.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК5. Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності і відповідати за їх виконання, діяти відповідально і свідомо на основі чинного законодавства та етичних міркувань (мотивів).

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК7. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК8. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на

основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та значення у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

ЗК10. Здатність поважати різноманітність і мультикультурність суспільства, усвідомлювати необхідність рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, застосування соціальних навичок (т.з. softskills) у професійній діяльності.

СК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

СК2. Здатність забезпечувати навчання учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички в області предметної спеціальності.

СК3. Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та

застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК4. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення.

СК5. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

СК6. Здатність до формування колективу учнів; знаходження ефективних шляхів мотивації їх до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання); спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

СК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'я збережувальних технологій під час освітнього процесу.

СК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПК16. Здатність забезпечувати якість освітнього процесу відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, опанувати теоретичну, практичну і методичну готовність студентів до організації і проведення урочної і позакласної технологічної підготовки здобувачів загальної середньої освіти.

ПК9. Здатність до розвитку дизайнерського й технічного мислення, навичок підприємливості, комунікативності, винахідливості в процесі проєктування, виготовлення й оцінювання власноруч створених виробів.

За **результатами практичної підготовки** здобувачами мають бути набутими наступні **програмні результати навчання (ПРН)**, визначені освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Технології)»:

ПРН 1. *Відтворює* основні концепції та принципи педагогіки і психології; *враховує* в освітньому процесі закономірності розвитку, вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

ПРН 2. *Демонструє* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмету та інтегрованого навчання.

ПРН 3. *Називає і аналізує* методи цілепокладання, планування та проєктування процесів навчання і виховання учнів на основі компетентнісного підходу з урахуванням їх освітніх потреб; *класифікує* форми, методи і засоби навчання предмету в закладах загальної середньої освіти.

ПРН 4. *Здійснює* добір і *застосовує* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично *оцінює* результати їх навчання та ефективність уроку.

ПРН 5. *Вибирає* відповідні форми та методи виховання учнів на уроках і в позакласній роботі; *аналізує* динаміку особистісного розвитку учнів, *визначає* ефективні шляхи їх мотивації до саморозвитку та спрямування на прогрес і досягнення з урахуванням здібностей та інтересів кожного з них.

ПРН 6. *Називає і пояснює* принципи проєктування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу,

способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками, *уміє надавати* домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ПРН 9. *Застосовує* сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН 11. *Виявляє* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації, *пояснює* необхідність забезпечення рівних можливостей і дотримання гендерного паритету у професійній діяльності.

ПРН 12. *Аналізує* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснює* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

ПРН 13. *Демонструє* знання основних положень нормативно-правових документів щодо професійної діяльності, *обґрунтовує* необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

ПРН 14. *Уміє інтегрувати* в освітній процес знання про основні історичні етапи становлення України як держави та особливості розвитку української культури; усвідомлено формувати у здобувачів розуміння цінності незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України, громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; *цінувати* різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, взаємоповаги, діалогу та співробітництва.

ПРН16. *Називає, класифікує й аналізує* методикку навчання технологій; *оцінює* можливості її використання для забезпечення технологічної освіти учнів.

ПРН17. *Називає, класифікує й аналізує* форми і методи організації проектно-технологічної діяльності та розвитку творчих здібностей учнів і *демонструє* здатність до їх практичного впровадження.

ПРН27. *Застосовує* норми з охорони праці, протипожежної безпеки та захисту довкілля у процесах предметно-

перетворювальної діяльності, *демонструє* вміння безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання.

ПРН30. *Застосовує* знання фундаментальних основ наук, які забезпечують реалізацію Державного стандарту базової середньої освіти, *пояснює, узагальнює, співставляє* інформацію із різних наук.

ПРН34. Демонструє дизайнерське й технічне мислення, навички підприємливості, комунікативності, винахідливості в процесі проєктування, виготовлення й оцінювання власноруч створених виробів

ПРН35. *Вирішує* завдання управління якістю освітнього процесу відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти; *забезпечує* теоретичну, практичну і методичну готовність майбутніх учителів технологій до моделювання навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів; *здійснює* моніторинг рівнів навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти.

У результаті формування інтегральної компетентності під час практичної підготовки здобувач набуває здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти. А саме має:

Знати:

- нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу у ЗЗСО;
- посадові обов'язки вчителя технологій;
- плани виховної роботи, тематичні та календарні плани проведення уроків з технологій і занять з предметної області;
- методику підготовки та проведення виховних заходів в закладах загальної середньої освіти;
- методику організації позакласної та позанавчальної роботи з учнями в закладах загальної середньої освіти.

Уміти:

- організовувати освітній процес у ЗЗСО на основі нормативно-правового забезпечення,
- виконувати посадові обов'язки вчителя технологій ЗЗСО та використовувати в практичній діяльності;

- складати плани виховної роботи, тематичні;
- здійснювати виховну роботу у ЗЗСО;
- організовувати позакласну та гурткову роботу з учнями у ЗЗСО.

2. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Тривалість робочого дня здобувачів в період проходження практики складає 6 годин (36 годин на тиждень).

Зміст практики визначається випусковою кафедрою з урахуванням інтересів і можливостей підрозділу, у якому вона проводиться.

Завдання практики:

- ознайомлення зі змістом, організацією та нормативно-правовим забезпеченням освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти;
- формування вміння планувати, організувати та проводити навчальні заняття з технологій з використанням сучасних педагогічних технологій;
- розвиток навичок застосування методів і засобів навчання, спрямованих на формування професійних компетентностей здобувачів освіти;
- набуття досвіду організації освітнього процесу з урахуванням вимог охорони праці, гігієни та санітарії;
- формування вмінь здійснювати педагогічне спостереження, аналіз і самоаналіз навчальних занять, оцінювати результати навчальної діяльності учнів;
- оволодіння навичками виховної роботи зі здобувачами освіти, формування відповідальності та дисципліни в класному колективі;
- розвиток комунікативних умінь і педагогічної взаємодії з учнями, наставниками та педагогічним колективом закладу освіти;
- формування готовності до впровадження інноваційних та цифрових технологій навчання у середній освіті.

Виробнича (педагогічна) практична підготовка проводиться на базі закладів загальної середньої освіти (на рівні базової середньої освіти), з якими ДВНЗ «ДДПУ» має укладені відповідні угоди. Визначення баз практики здійснюється керівником від закладу вищої освіти, виходячи з їх спроможності забезпечити виконання програми практики. В якості баз підготовки здобувачів можуть бути використані навчально-виробничі підрозділи навчального закладу (виробничі майстерні), організації, установи матеріально-технічна база яких відповідає вимогам програми практики.

Здобувачі вищої освіти можуть, за погодженням із завідувачем кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти та методистом зі спеціальності, обирати самостійно базу практики. Якщо підготовка фахівців здійснюється на замовлення фізичних осіб, бази практики забезпечують ці особи (з врахуванням всіх вимог наскрізної програми) або навчальний заклад, що визначається умовами договору (контракту) на підготовку фахівців. У цьому випадку здобувач має ініціювати підписання разового договору про співпрацю ДДПУ з обраним освітнім закладом, де він буде проходити практику. Безпосереднє керівництво практикою здійснює керівник від бази практики, якого призначає керівник закладу освіти відповідно до договору про проведення практичного навчання.

Здобувачам випускних курсів, що навчаються за індивідуальним графіком, працюють у закладах освіти відповідного рівня акредитації за обраною спеціальністю не менше півроку та виконують обов'язки куратора, практична підготовка з педагогіки і психології зараховується на основі наданої характеристики з оцінкою керівника закладу освіти і довідки з місця роботи з обов'язковим зазначенням номера наказу, дати прийому на роботу та тижневого навантаження. Здобувачам, які працюють за спеціальністю, але не є кураторами академічних груп, практична підготовка зараховується тільки зі спеціальності.

Загальне керівництво практикою здійснює кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти. В організації та проведенні практики

беруть участь: гарант спеціальності, завідувач кафедри та методист зі спеціальності.

Згідно з Положенням про практичну підготовку здобувачів першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів у державному вищому навчальному закладі «Донбаський державний педагогічний університет», затвердженому рішенням вченої ради ДДПУ (протокол № 1 від 28.08.2020р.) та Наказом № 463 від 28.08.2020 р. ректора ДДПУ:

Методист зі спеціальності призначається з числа провідних викладачів професорсько-викладацького складу кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти (які є членами групи забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Технології)) за поданням декана факультету та **має такі обов'язки:**

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях з практичної підготовки;
- проводить інструктивно-методичну роботу з вчителями шкіл та викладачами закладів професійної освіти, методистами та вихователями дошкільних закладів освіти, керівниками підприємств;
- розподіляє здобувачів за місцями проходження практичної підготовки, затверджує індивідуальні плани здобувачів, контролює їх виконання;
- організовує відвідування практикантами уроків та виховних заходів зі спеціальності, позакласних занять з дисципліни у закладах освіти; режимних процесів та занять у дошкільних закладах та проводить їх аналіз;
- організовує проведення здобувачами різних типів уроків, занять, заходів; перевіряє конспекти та надає допуск до їх проведення; відвідує контрольні уроки, заходи, заняття та аналізує їх;
- забезпечує виконання програми практичної підготовки;
- аналізує звітну документацію здобувачів про роботу за час практичної підготовки;

- разом з вчителями, класними керівниками, методистами, вихователями, наставниками оцінює роботу здобувачів;
- бере участь у роботі комісії під час заліку з практичної підготовки;
- виставляє підсумкову оцінку за практичну підготовку у відомість обліку успішності та залікову книжку здобувача;
- призначає консультаційні дні (для проміжної звітності здобувача) здобувачам, які проходять практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування (графік консультацій затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки ДДПУ);
- складає звіт за результатами практичної підготовки групи здобувачів та подає його керівникові факультету.

Методист з педагогіки зобов'язаний:

- брати участь в установчих та підсумкових конференціях з практичної підготовки;
- консультивати здобувачів з питань змісту та організації виховної роботи з учнями;
- бути присутнім на окремих уроках та виховних заходах здобувачів, бере участь у колективному обговоренні відвіданих уроків та заходів;
- надавати методичну допомогу практикантам в організації та проведенні виховних заходів;
- брати участь у роботі комісії під час заліку з практичної підготовки;
- призначати консультаційні дні (для проміжної звітності здобувача) здобувачам, які проходять практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування (графік консультацій заздалегідь затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки ДДПУ);
- подати звіт про проведену здобувачами виховну роботу керівникові факультету.

Методист з психології зобов'язаний:

- брати участь в установчих та підсумкових конференціях з практичної підготовки;
- проводити колективні та індивідуальні психолого-педагогічні аналізи особистості окремого учня, колективу учнів, з питань практичного застосування психологічних знань в освітньому процесі;
- аналізувати та оцінювати складені здобувачами психолого-педагогічні характеристики особистості учня, колективу учнів, матеріали психолого-педагогічного аналізу здобувачами уроків та виховних заходів;
- оцінити діяльність кожного здобувача під час практичної підготовки;
- призначати консультаційні дні, в які здобувач повинен надати проміжну звітність здобувачам, які проходять практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування (графік консультацій заздалегідь затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки ДДПУ).

Методист зі шкільної гігієни:

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях з практичної підготовки;
- оцінює діяльність кожного здобувача під час практичної підготовки;
- перевіряє індивідуальні звіти здобувачів та оцінює виконання ними завдань зі шкільної гігієни;
- здобувачам, які проходять практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування, призначає консультаційні дні, в які здобувач повинен надати проміжну звітність. Графік консультацій затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки ДДПУ.

Методист з інклюзії:

- бере участь в установчій та підсумковій конференціях з ПП;
- оцінює діяльність кожного здобувача під час практичної підготовки;
- перевіряє інд

ивідуальні звіти здобувачів та оцінює виконання ними відповідних завдань практичної підготовки (з інклюзії);

– здобувачам, які проходять практичну підготовку за місцем майбутнього працевлаштування, призначає консультаційні дні, в які здобувач повинен надати проміжну звітність. Графік консультацій затверджується завідувачем кафедри та подається керівникові практичної підготовки ДДПУ.

Права здобувача-практиканта

- одержувати від керівників практичної підготовки консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;

- одержувати від керівників практичної підготовки необхідні навчально-методичні та інші матеріали;

- заявляти перед керівниками практичної підготовки особисті клопотання з приводу індивідуальних питань проходження практики;

- пройти інструктаж за усіма, необхідними для виконання програми практичної підготовки, правилами роботи та етики професійного спілкування;

Обов'язки здобувача-практиканта:

- з'явитися на установчі збори, що проводяться керівниками практичної підготовки;

- ознайомитися з програмою практичної підготовки;

- особисто прибути на місце проходження практичної підготовки;

- пройти відповідні інструктажі та неухильно дотримуватися режиму роботи, техніки безпеки та правил санітарії, що діють на базах практичної підготовки;

- чітко та своєчасно виконувати вказівки керівників практичної підготовки від ДДПУ та закладу освіти або підприємства чи установи;

- виконати у повному обсязі програму практичної підготовки; - вчасно підготувати усю необхідну звітну документацію практичної підготовки.

3. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Таблиця 1.

Календарний план проходження виробничої (педагогічної) практичної підготовки

№	Складові практики	Тривалість проходження, годин/днів
1	Ознайомлення з програмою практики, інструктаж з охорони праці та техніки безпеки, вивчення нормативної документації, складання індивідуального плану роботи.	27 / 3 дні
2	Ознайомлення зі структурою та діяльністю закладу освіти, спостереження за освітнім процесом, виконання завдань практики та наставника	впродовж практики
3	Участь у навчальних заняттях і виховних заходах, виконання окремих педагогічних функцій під керівництвом наставника, вивчення психолого-педагогічних особливостей здобувачів освіти закріпленої академічної групи, застосування теоретичних знань у практичній діяльності.	72 / за розкладом
4	Аналіз результатів діяльності, узагальнення спостережень, оцінювання сформованості професійних компетентностей, підготовка звітної документації.	18 / за розкладом
5	Оформлення та захист звіту з практики, підбиття підсумків, оцінювання результатів практики.	18 / 2 дні
Разом		270 годин 9 кредитів ECTS

Весь період виробничої (педагогічної) практичної підготовки умовно поділений на 5 етапів:

1. Підготовчий етап

Завдання:

- ознайомлення студентів з метою, змістом, програмою та вимогами до проходження практики;
- інструктаж з охорони праці, техніки безпеки та етики педагогічної діяльності;
- вивчення нормативно-правової документації закладу освіти;
- визначення індивідуальних завдань і плану роботи на період практики;
- підготовка необхідних матеріалів для спостережень і аналізу освітнього процесу.

За перших 3 дні практики практикант має:

- 1) вивчити структуру, матеріально-технічну базу та особливості організації освітнього процесу закладу загальної середньої освіти;
- 2) ознайомитися з навчальними і виховними планами закладу освіти, учителя-наставника;
- 3) проаналізувати нормативні документи з охорони праці, техніки безпеки, що регламентують освітній процес.

2. Ознайомчо-діагностичний етап

Завдання:

- ознайомлення зі структурою та специфікою діяльності закладу освіти;
- спостереження за організацією освітнього процесу, роботою учителів, класних керівників;
- вивчення вікових, індивідуальних та психологічних особливостей здобувачів освіти;
- аналіз методів навчання, виховання та взаємодії між учасниками освітнього процесу;
- проведення психолого-педагогічних спостережень і діагностичних завдань.

Протягом першого тижня практики за розкладом практикант має:

- 1) відвідати та проаналізувати уроки учителя-наставника, оформити письмові спостереження та висновки;

2) налагодити педагогічну взаємодію з учнями, педагогами та адміністрацією закладу освіти.

3. Практично-діяльнісний етап

Завдання:

- участь у підготовці та проведенні навчальних занять і виховних заходів;
- виконання окремих педагогічних функцій під керівництвом наставника;
- застосування теоретичних знань з педагогіки та психології у практичній діяльності;
- формування навичок педагогічного спілкування та професійної поведінки;
- аналіз власної діяльності та діяльності учителів.

Протягом практики за розкладом практикант має:

- 1) розробити конспекти уроків (теоретичних, практичних, лабораторних) зі спеціальності;
- 2) підготувати дидактичні матеріали, наочні посібники та мультимедійні презентації до проведення занять;
- 3) провести під керівництвом наставника навчальні заняття, дотримуючись методичних вимог і правил безпеки;
- 4) взяти участь у виховних заходах класу, спрямованих на формування особистої культури учнів, патріотизму та комунікативної культури.

4. Аналітико-рефлексивний етап

Завдання:

- узагальнення результатів психолого-педагогічних спостережень;
- оцінювання ефективності використаних методів і форм навчання;
- аналіз труднощів, що виникли під час практики, та шляхів їх подолання;

- формування висновків щодо рівня сформованості професійних компетентностей;
- підготовка звітної документації (щоденник, звіт, відомість-характеристика).

Протягом практики за розкладом практикант має:

- 1) здійснити педагогічний аналіз і самоаналіз проведених занять, визначити їх сильні сторони та напрями вдосконалення.

5. Підсумковий етап

Завдання:

- оформлення та подання звіту з практики відповідно до встановлених вимог;
- захист результатів проходження практики;
- оцінювання результатів практики методистами та керівником.

Протягом останніх 2 днів практики практикант має:

- 1) оформити звітну документацію з педагогічної практики відповідно до встановлених вимог та представити її на підсумковому захисті.

Впродовж підсумкового етапу здобувач повинен: оформити звіт з практики за такою структурою:

- титульний аркуш (додаток А);
- зміст;
- вступ (характеристика закладу освіти і його діяльності);
- індивідуальний план роботи;
- щоденник виконання професійних обов'язків на робочих місцях;
- висновок;
- додатки (плани-конспекти занять, аналіз навчальних занять, самоаналіз проведених практикантом занять, плани виховних заходів, самоаналіз проведених виховних заходів, додаткові дидактичні і методичні матеріали, розроблені під час практики, характеристика на учня, соціометрія академічної групи).

Оформлення звіту оцінюється за критеріями: дотримання рекомендованої структури документа та його повнота, покликання на чинні нормативні та методичні документи в галузі загальної середньої освіти (на рівні базової середньої освіти), логічність викладу тексту, конструктивність сформульованих висновків та пропозицій.

Текст документів має відповідати наступним параметрам: кеглем Times New Roman 14, через 1,5 міжрядкові інтервали. Відступи від краю з чотирьох сторін аркуша повинні бути: зліва – 25 мм; справа – 10 мм; зверху та знизу – по 20 мм. Абзацний відступ має бути однаковий упродовж усього тексту й дорівнювати п'яти знакам (1,25 см), текст має бути вирівняний по ширині.

Індивідуальний план роботи складається здобувачем вищої освіти у перші дні практики. У ньому мають бути відображені його види робіт, націлені на формування фахових компетентностей та програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою.

Щоденник виконання професійних обов'язків на робочих місцях

Щоденник виконання професійних обов'язків на робочих місцях рекомендовано оформити у вигляді таблиці (Додаток Б)

Висновок (самоаналіз практичної діяльності 2-3 сторінки: що було зроблено, що вдалося, що вимагає більше уваги)) передбачає вивчення здобувачем вищої освіти стану, результатів власної навчально-виробничої діяльності під час проходження виробничої (педагогічної) практичної підготовки, встановлення причинно-наслідкових взаємозв'язків між якістю освіти та змістом і послідовністю навчальної діяльності викладача та виховної діяльності куратора, визначення шляхів вдосконалення освітнього процесу в закладі освіти. Складається здобувачем вищої освіти на основі аналізу та порівняння сформованості фахових компетентностей на початку і по завершенню виробничої (педагогічної) практичної підготовки.

4. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Мета виробничої (педагогічної) практичної підготовки полягає в завершенні формування професійних компетентностей, а саме оволодіння практичними вміннями та навичками з проведення навчальної, виховної і позакласної роботи з технологій в реальному педагогічному середовищі.

Знати:

- нормативно-правове забезпечення організації освітнього процесу у ЗЗСО;
- посадові обов'язки вчителя технологій;
- плани виховної роботи, тематичні та календарні плани проведення уроків з технологій і занять з предметної області;
- методику підготовки та проведення уроків технологій;
- методику аналізу уроків технологій в ЗЗСО;
- методику підготовки та проведення батьківських зборів в закладах загальної середньої освіти;
- методику підготовки та проведення виховних заходів в ЗЗСО;
- методику психолого-педагогічного аналізу учнівського колективу ЗЗСО та навчальної діяльності учнів в закладах загальної середньої освіти;
- особливості, форми та методи проведення науково-дослідної роботи у ЗЗСО.

Уміти:

- організовувати освітній процес у ЗЗСО на основі нормативно-правового забезпечення,
- виконувати посадові обов'язки вчителя технологій ЗЗСО та використовувати в практичній діяльності;
- складати плани виховної роботи, тематичні та календарні плани проведення уроків технологій і занять з предметної області;
- здійснювати виховну роботу в ЗЗСО;
- складати тематичні та календарні плани проведення уроків технологій та занять з предметної області;

- здійснювати самоаналіз уроків технологій в ЗЗСО;
- проводити батьківські збори в ЗЗСО;
- проводити виховні заходи у класах ЗЗСО;
- здійснювати самоаналіз батьківських зборів і виховних заходів ЗЗСО;
- організовувати позакласну та позанавчальну роботу з учнями в ЗЗСО;
- здійснювати психолого-педагогічний аналіз учнівського колективу ЗЗСО та навчальної діяльності учнів;
- визначати шляхи подальшого розвитку учнівського класу та групи, формулювати рекомендації з оптимізації групових процесів;
- проводити науково-дослідну роботу в ЗЗСО;
- застосовує сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності;
- забезпечувати теоретичну, практичну і методичну готовність до моделювання навчально-виховного процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів;
- здійснювати моніторинг рівнів навчальних досягнень здобувачів загальної середньої освіти.

Таблиця 2.

**Зміст і завдання індивідуальної роботи здобувача під час
виробничої (педагогічної) практичної підготовки**

№ з/п	Види роботи та завдання	Кількість балів
Розділ 1. Навчальна робота		30-50
Організаційна робота		
1.1.	Ознайомитися з нормативно-правовим забезпеченням освітнього процесу у закладах загальної середньої освіти (Закон України «Про повну загальну середню освіту» (чинний), «Державний стандарт базової середньої освіти» (чинний).	2
1.2.	Скласти індивідуальний план проходження практичної підготовки	2
1.3.	Ознайомитися з посадовими обов'язками вчителя технологій, внутрішнім трудовим розпорядком, санітарно-гігієнічними вимогами до організації робочих місць,	2

№ з/п	Види роботи та завдання	Кількість балів
	правилами безпеки життєдіяльності, техніки безпеки і правилами поведінки учнів на уроках технологій та під час гурткової роботи	
1.4.	Ознайомитися з матеріально-технічною базою з навчального предмета та паспортом майстерні чи кабінету	2
Навчально-методична робота		
1.5.	Взяти участь в підготовці та проведенні олімпіади з технологій (розробка завдань до підготовки учня на основі аналізу попередніх олімпіадних завдань)	3-9
1.6.	Підготувати та провести п'ять занять з технологій (мак по 5 б)	15-25
1.7.	Відвідати чотири уроки технологій, проведені учителем та скласти їх аналіз (мак по 2 б)	4-8
Розділ 2. Виховна робота		12-20
2.1.	Ознайомитись з планом виховної роботи класного керівника і на його основі скласти свій план виховної роботи з учнями закріпленого класу на період практичної підготовки	1-2
2.2.	Розробити сценарій, підготувати та провести два виховних заходи	4-6
2.3.	Провести один захід з додаткової виховної роботи у позаурочний час (виховні заходи з окремими учнями, профорієнтаційна робота, батьківські збори тощо)	2-4
2.4.	Вести щоденник психолого-педагогічних спостережень за навчально-виховним процесом	5-8
Розділ 3. Робота з психології		12-20
3.1.	Провести психолого-педагогічний аналіз особистості учня за протоколами психологічного дослідження (за 3 методиками: оцінка тривожності, стійкості до стресу, локусу контролю)	8-14
3.2.	Скласти характеристику учня з урахуванням досліджень	4-6
Розділ 4. Робота зі шкільної гігієни		6-10
4.1.	Надати гігієнічну оцінку навчально-виховної роботи	2-3
4.2.	Надати гігієнічну оцінку уроку	2-3
4.3.	Надати гігієнічну оцінку режиму дня учня	1-2
4.4.	Надати санітарно-гігієнічну оцінку навчальних приміщень, лабораторій та майстерень виробничого навчання	1-2
Усього		60-100
8 семестр		
№ з/п	Види роботи та завдання	Кількість балів

№ з/п	Види роботи та завдання	Кількість балів
Розділ 1. Навчальна робота		30-50
Організаційна робота		
1.1.	Скласти індивідуальний план проходження практики, вивчити календарно-тематичний план вчителя технологій	1
1.2.	Ознайомитися з посадовими обов'язками вчителя технологій, внутрішнім трудовим розпорядком, санітарно-гігієнічними вимогами до організації робочих місць, правилами безпеки життєдіяльності, техніки безпеки, матеріально-технічною базою з навчального предмета та паспортом майстерні чи кабінету	1
Навчально-методична робота		
1.3.	Підготувати та провести шість уроків з технологій (мах по 5 бали)	18-30
1.4.	Відвідати чотири уроки технологій, проведених учителем, скласти їх методичний аналіз, з зазначенням інноваційних педагогічних технологій, використаних на уроках (мах по 2 бали)	4-8
Розділ 2. Виховна робота		12-20
2.1.	Ознайомитися з виховним планом закріпленого класу і на основі нього розробити план виховної роботи на період практики	2-4
2.2.	Розробити план роботи шкільного гуртка з патріотичного виховання на одне півріччя	6-8
2.3.	Розробити сценарій заняття шкільного гуртка з обраного спрямування	4-8
Розділ 3. Робота з психології		12-20
3.1.	Скласти характеристику на учня	2-4
3.2.	Скласти психолого-педагогічну характеристику закріпленого класу згідно протоколів психологічного дослідження малої групи (соціометрія).	10-16
Розділ 4. Інклюзивна освіта		6-10
4.1.	Розробити конспект уроку технологій, у якому окремо визначено особливості роботи з дитиною з ООП, зокрема висвітлено елементи адаптації щодо методів і прийомів подачі навчального матеріалу та модифікації змісту навчального матеріалу. Вказати рівень підтримки учня, визначений ІРЦ	3-5
4.2.	Проаналізувати індивідуальну програму розвитку дитини з ООП. За результатами, показаними учнем на уроках, визначити результати досягнень, запрограмованих для цієї дитини	1-2
4.3.	Розробити індивідуальні завдання з предмету «Технології»	2-3

№ з/п	Види роботи та завдання	Кількість балів
	для дитини з ООП, які спрямовані на усунення прогалин у засвоєнні навчального матеріалу, підвищення мотивації до вивчення предмету, розвитку розумових здібностей учня	
Усього		60-100

5. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ

Охорона праці в закладах освіти - це комплексна система заходів для збереження життя, здоров'я учасників освітнього процесу (учні, студенти, працівники) та створення безпечних умов праці/навчання. Керівник закладу несе персональну відповідальність, організовуючи інструктажі (вступний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий), розробку інструкцій, навчання та контроль за дотриманням правил безпеки (пожежна безпека, санітарія, електробезпека) для запобігання травматизму та аваріям, як це передбачено.

Під час виробничої (педагогічної) практичної підготовки здобувачів на базі закладів освіти, що здійснюють підготовку фахівців у галузі транспорту, або дотичних галузей господарської діяльності діють наступні вимоги з охорони праці.

1. Загальні положення

Організація охорони праці здобувачів під час проходження виробничої практики регулюється наступними нормативно-правовими актами та положеннями:

- Кодекс цивільного захисту України;
- Закон України «Про охорону праці»;
- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;

- Наказ МОНУ № 1669 від 26.12.2017 «Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти»;

- Наказ № 9 МПСПУ від 29.01.1998 р «Положення про розробку інструкцій з охорони праці» (ДНАОП 0.00-4.15-98);

- Наказ МОНУ № 93 від 08.04.1993 р. «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України»;

- Наказ МСПУ № 1804 від 29.11.2018 р. «МІНІМАЛЬНІ ВИМОГИ безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці»;

- Наказ МОНУ від 18.04.2006 «Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах, організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України».

До проходження практики допускаються здобувачі, які:

- ознайомлені з планом практики;
- за потреби пройшли медичний огляд;
- пройшли обов'язкові інструктажі (вступний, первинний на робочому місці):

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці з працівниками та здобувачами освіти, які проходять виробниче навчання та виробничу практику на підприємствах, в організаціях, проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер) або фізична особа, яка використовує найману працю.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового

інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з охорони праці працівників, здобувачів освіти на виробництві та їх допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці.

Відповідальність за створення безпечних умов проходження практики покладається на:

- керівника практики від навчального закладу;
- керівника практики від закладу освіти, де проводиться практика;
- фахівців з охорони праці закладу освіти, де проводиться практика.

2. Обов'язки щодо забезпечення безпечних умов праці і навчання у закладах освіти України:

Керівник закладу освіти (ректор, директор, завідувач):

1) є відповідальним за створення безпечних умов освітнього процесу згідно із законодавством про охорону праці, цим Положенням; не дозволяє проведення освітнього процесу за наявності шкідливих та небезпечних умов;

Завідувач кабінету, лабораторії, майстерні, навчально-виробничої майстерні, старший майстер, майстер виробничого навчання, за яким закріплений здобувач-практикант:

1) є відповідальним за безпечний стан робочих місць, обладнання, приладів, інструментів, інвентарю тощо;

2) не допускає до проведення навчальних занять або робіт здобувачів освіти та працівників закладу освіти без передбаченого спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту;

3) вимагає у встановленому порядку забезпечення спецодягом, спецвзуттям та іншими засобами індивідуального захисту здобувачів освіти та працівників закладу освіти згідно з Положенням про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям;

4) відповідно до цього Положення розробляє і переглядає (один раз на 5 років) інструкції з безпеки під час проведення навчання в кабінетах, лабораторіях, навчально-виробничих майстернях, навчальних господарствах, спортивних залах тощо;

5) дозволяє використання обладнання, встановленого в лабораторіях, кабінетах, навчальних господарствах, цехах, на дільницях, полігонах, що передбачено типовими переліками, затвердженими Міністерством освіти і науки України;

6) контролює дотримання безпечних і нешкідливих умов проведення виробничої практики здобувачів освіти на підприємствах, в установах і організаціях, не дозволяє виконання робіт, не передбачених умовами договору;

7) проводить інструктажі з охорони праці під час навчально-виробничого процесу;

8) проводить інструктажі з безпеки життєдіяльності або контролює їх проведення викладачем, учителем;

9) бере участь у розробленні окремого розділу з охорони праці, безпеки життєдіяльності колективного договору (угоди);

10) при настанні під час освітнього процесу нещасного випадку вживає заходів, передбачених Положенням про порядок розслідування нещасних випадків.

Викладач, учитель, класовод, куратор групи, класний керівник, вихователь, за яким закріплений здобувач-практикант:

1) є відповідальним за збереження життя і здоров'я здобувачів освіти під час освітнього процесу;

2) забезпечує проведення освітнього процесу, що регламентується законодавчими та нормативно-правовими актами з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності;

3) організовує вивчення здобувачами освіти правил і норм з охорони праці, безпеки життєдіяльності;

4) проводить інструктажі із здобувачами освіти:

з охорони праці - під час проведення трудового навчання і виробничої практики відповідно до Типового положення;

з безпеки життєдіяльності - під час проведення навчальних занять, позакласних, позашкільних заходів:

вступний на початку навчального року - з реєстрацією вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти в журналі обліку навчальних занять на сторінці класного керівника, куратора групи;

первинний, позаплановий, цільовий інструктажі - з реєстрацією в журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності;

первинний інструктаж перед початком заняття (нової теми, лабораторної, практичної роботи тощо) - з реєстрацією в журналах обліку навчальних занять і виробничого навчання на сторінці предмета в рядку про зміст уроку, лекції, практичної роботи тощо;

5) здійснює контроль за виконанням здобувачами освіти правил (інструкцій) з безпеки;

6) проводить профілактичну роботу щодо запобігання травматизму серед здобувачів освіти під час освітнього процесу;

7) проводить профілактичну роботу серед здобувачів освіти щодо вимог особистої безпеки у побуті (дії у надзвичайних ситуаціях, дорожній рух, участь у масових заходах, перебування в громадських місцях, на об'єктах мережі торгівлі тощо);

8) при настанні під час освітнього процесу нещасного випадку вживає заходів, передбачених Положенням про порядок розслідування нещасних випадків.

3. Дії у разі аварії або нещасного випадку

У разі аварійної ситуації або нещасного випадку з учнями здобувач повинен:

- негайно зупинити роботу;

- терміново організувати надання домедичної допомоги потерпілому та викликати бригаду швидкої медичної допомоги, у разі потреби за відсутності в населеному пункті станцій швидкої медичної допомоги - його транспортування до найближчого закладу охорони здоров'я;

- зберегти обстановку на місці в тому стані, у якому вона була на момент події (якщо це не загрожує життю та здоров'ю тих, хто там перебуває, і не призведе до ще тяжчих наслідків);

- негайно повідомити про те, що сталося, керівника практики, керівника закладу освіти та особу, яка є відповідальною за охорону праці, безпеку життєдіяльності в закладі освіти.

Нещасні випадки, гострі професійні захворювання (отруєння), що сталися із здобувачами освіти під час проходження ними виробничої практики на підприємстві, в установі, організації (далі - підприємство) під керівництвом посадових осіб цього підприємства, розслідуються комісією підприємства, де стався нещасний випадок, гостре професійне захворювання (отруєння), за участю представника закладу освіти і беруться на облік підприємством.

Нещасні випадки, що сталися на підприємстві зі здобувачами освіти закладів освіти, які проходять виробниче навчання, практику або виконують роботу під керівництвом учителя, викладача, майстра виробничого навчання закладу освіти на дільниці, виділеній підприємством для цієї мети, розслідуються комісією із розслідування нещасного випадку закладу освіти спільно з представником підприємства, оформляються актом про нещасний випадок за формою Н-Н, беруться на облік органом управління освітою, закладом освіти.

Розслідування нещасних випадків в закладах освіти проводиться згідно з Положенням про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу, затвердженим Наказом МОНУ № 659 від 16.05.2019р.

4. Пожежна безпека

Пожежна безпека в закладах освіти — це система заходів, що запобігають пожежам та забезпечують безпечну евакуацію, включаючи технічні засоби (сигналізація, вогнегасники), організаційні (інструктажі, відповідальні особи), дотримання протипожежного режиму (заборона використання небезпечних приладів) та навчання учнів і персоналу діям під час НС згідно з Наказом МОНУ № 974 від 15.08.2016 «Правила пожежної безпеки для навчальних закладів та установ системи освіти України».

Інструктажі з питань пожежної безпеки проводяться у порядку, визначеному керівником закладу/установи відповідно до вимог нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту.

Здобувач має знати:

- місце розташування вогнегасників, пожежних виходів;
- план і порядок евакуації;
- правила користування первинними засобами пожежогасіння.

6. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після закінчення практичної підготовки здобувач ВО повинен захистити її результати, склавши відповідний залік комісії: здобувачі ОПП «Середня освіта (Технології)» звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Результати роботи під час практичної підготовки повинні бути відображені у відповідних видах документації (термін подання документації – 3 дні після закінчення практики).

Звітна документація включає:

- відомість-характеристику про проходження виробничої (педагогічної) практичної підготовки;
- звіт з практичної підготовки в закладах загальної середньої освіти (інформаційний пакет школи, аналіз групи, зміст виконаної роботи за індивідуальним завданням, власні враження, пропозиції щодо покращення

практичної підготовки).

Звітність з навчальної (практичної) підготовки подається на рецензування методисту зі спеціальності кафедри теорії і практики технологічної та професійної освіти упродовж трьох днів після завершення практики. Захист практики відбувається впродовж тижня після завершення проходження практики.

Оцінка за виробничої (педагогічної) практичної підготовки виставляється здобувачу вищої освіти у відомість-характеристику (додаток В) на підсумкових зборах, де презентуються результати проходження практики.

Підсумкова (загальна) оцінка з практичної підготовки є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за завдання зі спеціальності, педагогіки та психології.

Звітна документація з практичної підготовки та відомість-характеристика зберігається на кафедрі, де реалізується освітня програма, до кінця першого (бакалаврського) рівня навчання.

Результати практичної підготовки здобувачів вищої освіти визначаються у балах, що виставляються згідно з критеріями оцінювання, затвердженими в ДДПУ, а саме за 100-бальною шкалою та національною п'ятибальною шкалою. Форма контролю – диференційований залік.

Таблиця 3.

Шкала оцінювання результатів виробничої (педагогічної) практичної підготовки здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Виробнича (педагогічна) практична підготовка оцінюється за накопичувальною шкалою як сума балів за кожне виконане завдання шляхом складання оцінок від кожного методиста. У разі не отримання або отримання 0 балів хоча б з одної з складових практики сумарна оцінка вважається незаліковою і у відомість виставляється «не зараховано»

Якщо програма практики не виконана здобувачем вищої освіти з поважної причини, то деканат встановлює йому індивідуальний графік її проходження. Здобувачу вищої освіти, який на підсумкових зборах отримав негативну оцінку або не виконав програму практики без поважних причин, надається можливість повторного її проходження у наступному навчальному році із внесенням змін до його індивідуального навчального плану.

Результати кожного виду практичної підготовки здобувачів обговорюються на засіданнях кафедри, вченої ради факультету та науково-методичній раді університету. На засіданні кафедри про результати практичної підготовки здобувачів доповідає груповий керівник (методист зі спеціальності).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основна

1. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. д. пед. н., проф. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с.

2. Пискун О. М. Теорія і методика технологічної освіти. Організація освітнього процесу : навч.-метод. посіб. до вик. практич. робіт для здобувачів вищої освіти спеціальності «Середня освіта (Технології)». Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2025. 132 с.

3. Стешенко В. В., Вовк Н. В., Цибулько Г. Я. Організація практичної підготовки здобувачів: навч-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалаврського) вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Слов'янськ: Видавництво Б. І. Маторіна, 2020. 148 с. (не перевидавалась).

4. Терещук А. І., Гащак В. М., Абрамова О. В., Павич Н. М. Технології 5-6 клас. Методика організації освітнього середовища : навчально-методичний посібник. Чернівці : Букрек, 2021. 168 с.

5. Туташинський В.І., Мачача Т.С., Тарара А.М., Вдовченко В.В.Методика компетентнісно орієнтованого навчання технологій у професійному ліцеї : метод. посіб./ [Електронне видання] Київ: КОНВІ ПРІНТ 2021. 141 с.

Педагогіка

1. Безперервна пропедевтична педагогічна практика: метод. рек. для здобувачів вищ. пед. освіти першого (бакалавр.) рівня другого року навчання / А. Д. Балацінова та ін. ; за ред. С. Т. Золотухіної ; Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди, Каф. заг. педагогіки і педагогіки вищ. шк. Харків : Планета-Принт, 2019. 41 с. (не перевидавалось)

2. Ієвлев, О. М. Професійно-педагогічна мобільність майбутнього викладача: теорія і практика : монографія / Олександр Ієвлев ; за наук. ред. д-

ра пед. наук, проф. Л. Л. Сущенко. Хмельницький : Бідюк Є. І., 2020. 211 с.

3. Олійник І. В. Педагогічна практика: програма та методика реалізації: навч.-метод. посіб. / І. В. Олійник ; Ун-т ім. Альфреда Нобеля. Дніпро : Ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2019. 135 с. (не перевидавалось)

Шкільна гігієна

1. В.М. Мороз, М.В. Йолтухівський, Н.В. Белік. Фізіологія. Короткий курс: навчальний посібник для медичних і фармацевтичних ВНЗ. 2-ге видання. Вінниця : Нова книга, 2019. 392 с. (не перевидавалось)

2. Міхеєнко О.І. Валеологія. Основи індивідуального здоров'я людини: Навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2019. 448 с. (не перевидавалось)

3. Медична біологія / за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. 2-ге вид., перероб. та доп. Вінниця: Нова книга, 2019. 608 с. (не перевидавалось)

4. Гжегоцький М. Р., Петришин Ю. С., Мисаковець О. Г. Фізіологія : навчально-методичний посібник /; за ред. М. Р. Гжегоцького. Вінниця : Нова Книга, 2019. 464 с. (не перевидавалось)

Інклюзивна освіта

1. Колупаєва А. А., Таранченко Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі : навч.-метод. посібник. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 304 с. (не перевидавалось)

2. Методичні рекомендації для організації інклюзивного навчання учнів з особливостями психофізичного розвитку в закладах освіти/ Укл. Костак К. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2023. 37 с.

3. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта : навч. посіб. Київ : ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с. (не перевидавалось)

4. Теорія і практика інклюзивної освіти: навчально-методичний посібник / Упорядник Бондар К. М. [2-ге вид., доп.]. Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. 170 с. (не перевидавалось)

5. Ферт О.Г. Інклюзія дітей з порушеннями психічного розвитку: монографія. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 431 с.

Допоміжна

1. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)» : Наказ Мінекономіки № 2736 від 23.12.2020 р. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>
2. Концепція розвитку педагогічної освіти [Електронний ресурс] / МОН України // Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
3. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. Харків: вид. група *Основа*, 2011. 176 с. (Не перевидавалось).
4. Навчальна програма з трудового навчання для загальноосвітніх навчальних закладів (5–9 класи). *Трудова підготовка в сучасній школі*. 2017. № 9. С. 2–29.
5. Навчальні програми для 10-11 класів шкіл: сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>

Педагогіка

1. [Бугайчук, А. В.](#) Новий учитель. Перепідготовка. Київ : Шкільний світ, 2018. 83 с. (Не перевидавалось).
2. Дитяча жорстокість. Як запобігти лиху / [Р. Сікаленко та ін. ; упоряд.: В. Снігульська]. Київ : Шкільний світ, 2017. 183 с. (Не перевидавалось).
3. Кудрик Л., Бешлей А., Мельник У. Самокоучинг. Як запобігти професійному вигоранню : посібник. Київ : Шкільний світ, 2019. 214 с. (не перевидавалось)

4. [Мерзлякова, О. Л.](#) Інформаційна грамотність. Профілактика деструктивного впливу мас-медіа / упоряд. Т. Червонна. Київ : Шкільний світ, 2017. 79 с. (не перевидавалось)
5. Мистецтво само презентації: посібник]/ Н. Харченко та ін. Київ : Шкільний світ, 2018. 118 с. (Не перевидавалось).
6. [Письмак Л. Л.](#) Підліткова криза: як зарадити та допомогти : посібник; упоряд.: В. Сінгульська. Київ : Шкільний світ, 2018. 151 с. (Не перевидавалось).

Інклюзивна освіта

1. Аргіропулос Д., Тарнавська Н. Інклюзивна педагогіка : навч. посіб. Житомир : О. О. Євенок, 2020. 248 с.
2. Войтенко А. Роль використання комп'ютерних технологій у навчанні дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах інклюзивного навчання. *Студентська звітна конференція : матеріали результатів наукових досліджень молодих науковців*. Суми : Вид-во фізико-математичного факультету СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2020. Вип. 14. Т. 1. С. 11–14.
3. Дмитрієва М. В., Галапчук-Тарнавська О. М., Неїжпапа Л. С. Організація інклюзивного навчання під час війни. *Перспективи та інновації науки*. № 7 (12). 2022. С. 126-137.
4. Калічак Ю., Чупахіна С. Підготовка майбутніх педагогів до організації міжособистісної взаємодії в умовах інклюзивного освітнього простору : навч.-метод. посіб. Дрогобич : Ред.-вид. від. Дрогоб. держ. пед. ун-ту, 2019. 78 с. (не перевидавалось)
5. Кучерак І.В. Інклюзивне навчання у закладах професійної освіти: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2022. 70 с.
6. Садова І.І. Інклюзія у закладах загальної середньої освіти України: тенденції розвитку : монографія. Дрогобич : Посвіт, 2020. 447 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Міністерство освіти і науки України. Інформаційний сайт.

Модельні навчальні програми для 5-9 класів НУШ. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasi-v-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>

2. Міністерство освіти і науки України. Інформаційний сайт. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів Трудове навчання. 5-9 класи. Наказ МОН України від 07.06.2017 №804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів». URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>

3. Міністерство освіти і науки України. Інформаційний сайт. Наказ Міністерства освіти і науки України від 15.05. 2023 №563 «Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні». URL: <https://numl.org/.908961>.

4. Інститут модернізації змісту освіти. Інформаційний сайт. Навчально-методична скарбничка НУШ. URL: <https://imzo.gov.ua/2022/04/06/v-instituti-modernizatsii-zmistu-osvity-pidhotovleno-resurs-navchal-no-metodychna-skarbnytsia-nush-5-6-klasy/>

Інклюзивна освіта

1. Канадсько-український проєкт «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні». URL: www.education-inclusive.com/uk/index.php

2. Нова Українська Школа. Смарт освіта. URL: <https://nus.org.ua/articles/portal-inklyuzyvnoyi-osvity-yak-batkam-podaty-zayavu-do-irts-onlajn-i-ne-tilky-karta-irts-2/>

3. Портал ІРЦ. URL: <https://ircenter.gov.ua/>

4. Сайт Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». URL: <http://ussf.kiev.ua/index.php?go=Inklus&id=4>

5. Сайт інституту спеціальної педагогіки АПН України.

URL: <https://ispukr.org.ua/>

6. Сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

7. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. Інклюзивна політика. URL: <https://nus.org.ua/articles/portal-inklyuzyvnoyi-osvity-yak-batkam-podaty-zayavu-do-irts-onlajn-i-ne-tilky-karta-irts-2/>

8. Kids Unity “Єдність дітей” портал для дітей з особливими потребами та їх батьків. URL: <http://www.kidsunity.org/>

ДОДАТКИ

Додаток А

Донбаський державний педагогічний університет
 Факультет професійно-педагогічної освіти
 Кафедра теорії і практики технологічної та професійної освіти

ЗВІТ з виробничої (педагогічної) практичної підготовки

Галузь знань: 01 «Освіта/Педагогіка»

Спеціальність: 014 «Середня освіта» (Технології)

Освітня програма: «Середня освіта (Технології)»

Здобувач _____ курсу

 (ПІБ здобувача-практиканта)

Методист зі спеціальності

 Оцінка Підпис Ініціали, прізвище

Методист з педагогіки

 Оцінка Підпис Ініціали, прізвище

Методист з психології

 Оцінка Підпис Ініціали, прізвище

Методист з шкільної гігієни

 Оцінка Підпис Ініціали, прізвище

Методист з інклюзії

 Оцінка Підпис Ініціали, прізвище

ВІДОМІСТЬ-ХАРАКТЕРИСТИКА З ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОПП «Середня освіта (Технології)»
спеціальності 014 Середня освіта (за спеціалізаціями)
факультету професійно-педагогічної освіти

курс _____

(ПІБ здобувача-практиканта)

проходив (ла) практичну підготовку з _____ по _____ 20____ р.
У _____
(повна назва закладу освіти)

виконував (ла) таку роботу:

Виконання професійних обов'язків на робочих місцях.....

.....

.....

.....

Оцінка за роботу.....
(оцінка прописом у національній шкалі: відмінно, добре, задовільно)

Інша виконана робота.....

.....

Керівник установи _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

М.П.

Оцінка практики керівником з практичної підготовки факультету

Підготовленість здобувача до професійної діяльності:

.....

.....

.....

.....

Підсумкова оцінка за практику _____
(оцінка) (підпис) (прізвище, ініціали)

Керівник практики _____
(підпис) (прізвище, ініціали)